

Naam: H.J. Koopman
Datum: 26 oktober 2018
Team/teamonderdeel: SL Advies/ H.Koopman
Telefoonnummer: 541980

Collegevoorstel

Onderwerp	Duurzaam VMBO in Almelo
Advies	Bespreekstuk
Is er een uiterste behandeldatum?	Ja, 29 januari 2019
Hoofdpoging	Saneren en innoveren
Portefeuillehouder	A.L. Langius
Openbaar	Openbaar met embargo tot 12 februari 2019
Raadsvoorstel of raadsbrief	Raadsbrief

Toelichting voor de openbare besluitenlijst:

De vier schoolbesturen voor voortgezet onderwijs in Almelo hebben de gemeente gevraagd de intentie uit te spreken om gezamenlijk met hen een onderzoek te doen. Dit onderzoek richt zich op de mogelijkheden voor een verdere inhoudelijke en fysieke samenwerking tussen de vier schoolbesturen voor het VMBO in Almelo. Het college heeft wethouder Langius gemachtigd om hiervoor een intentieverklaring met deze vier schoolbesturen te ondertekenen. De raad wordt geïnformeerd via een raadsbrief.

Voorgesteld besluit

1. Kennis te nemen van de inhoud van de ambities van de schoolbesturen zoals verwoord in hun notitie "Duurzaam VMBO in Almelo".
2. Kennis te nemen van de intentieverklaring;
3. De burgemeester besluit: wethouder Langius te machtigen om namens de gemeente Almelo de intentieverklaring te ondertekenen;
4. De gemeenteraad te informeren via bijgevoegde raadsbrief.

Inleiding

De scholengemeenschappen:

- Pius / Canisius
- Noordik
- Erasmus
- Zône (Zône is de nieuwe naam van het bestuur van het Agrarisch onderwijs)

bieden in Almelo VMBO¹-onderwijs aan op 4 locaties, verspreid over de stad.

Binnen hun vier locaties bieden zij diverse onderwijsprofielen aan. Deels overlappen die elkaar. In Almelo maakt c.a. 55% van de leerlingen gebruik van één van deze VMBO-scholen. De scholen worden ook bezocht door leerlingen uit de buurgemeenten.

Als gevolg van diverse ontwikkelingen binnen het (voortgezet)onderwijs zijn de vier besturen meer en meer met elkaar gaan samenwerken. Naast de ontwikkelingen binnen Passend Onderwijs en een andere

¹ VMBO: Voorbereiden Middelbaar Beroeps Onderwijs

wijze van bekostigen, worden zij geconfronteerd met demografische ontwikkelingen waardoor het aantal leerlingen, naar verwachting, in de toekomst zal afnemen.

De vier schoolbesturen hebben een plan opgeteld "Duurzaam VMBO" waarbij ze streven naar meer inhoudelijke samenwerking met elkaar en met de gemeente. Een belangrijke voorwaarde daarbij is de huisvesting van deze VMBO-scholen. De schoolbesturen streven naar een gezamenlijke huisvesting in een zogenaamde campus-model. Niet in één gebouw, maar gebouwendijk in elkaars nabijheid.

De gemeente heeft als lokale overheid de wettelijke zorgplicht voor het ruimtelijk faciliteren van de onderwijs. De raad heeft hiervoor een verordening "onderwijshuisvesting" vastgesteld waar schoolbesturen een beroep op kunnen doen voor bekostiging van de huisvesting. De gemeente heeft hiermee een centrale rol bij de huisvesting van deze VMBO-scholen.

Gesprekken gevoerd

De bestuurders van twee VMBO-scholen hebben in juli 2018 een gesprek aangevraagd met de wethouder onderwijs. Namens de andere twee bestuurders hebben zij een korte toelichting gegeven op hun plannen. Daarbij zijn zij naast de inhoudelijke argumentatie ook ingegaan op de gebouwelijke situatie en daarbij gerefereerd aan de rol van de gemeente als lokale overheid.

In oktober 2018 heeft er een vervolg-gesprek plaatsgevonden met de vier bestuurders. De plannen waren verder uitgewerkt in een notitie. Tijdens het overleg werd een uitgebreide toelichting gegeven over de aanleiding voor hun plannen en over de meerwaarde van de uitwerking daarvan voor de inwoners van Almelo.

Kritische variabele bij het welslagen van hun plannen is de onderwijshuisvesting.

Drie scenario's

Uitgangspunt voor de vier schoolbesturen: VMBO-onderwijs geven in de onmiddellijke nabijheid van elkaar.

Er zijn daarbij drie scenario's denkbaar die alle drie op haalbaarheid moeten worden onderzocht.

1. Huisvesting van de huidige VMBO voorzieningen in de Aalderinkshoek.
Momenteel zijn daar de VMBO-locaties van het Noordik en Pius gehuisvest in één gebouw. De locaties van Zône en Erasmus zouden dan verplaatst moeten worden.
2. Huisvesting van de huidige VMBO-locaties aan de Bornerbroeksestraat.
Momenteel is daar het VMBO van Zône gehuisvest. De overige drie scholen voor VMBO zouden hier naar toe moeten verhuizen.
3. Dóórdecentralisatie van de wettelijke taak voor de onderwijshuisvesting naar de schoolbesturen.
Wettelijk is dit mogelijk en wordt door een aantal gemeenten in Nederland ook toegepast. Schoolbesturen krijgen hierdoor meer beleidsruimte om zelf invulling te geven aan hun huisvesting. Aan een dergelijke regeling zitten voor- en nadelen voor zowel schoolbesturen als gemeente. Voorgesteld wordt om via een Quick-scan een eerste indruk van de haalbaarheid te onderzoeken.

Intentie

Tijdens de gesprekken is geconstateerd dat de plannen van de vier schoolbesturen ook van meerwaarde kunnen zijn voor de realisatie van de strategische doelstellingen die de gemeente. De onderlinge inhoudelijk samenwerking biedt kansen en sluit aan bij maatschappelijke ontwikkelingen. Het kan de basis leggen voor een duurzaam aanbod van VMBO-onderwijs in Almelo. Daarnaast biedt het mogelijkheden om aansluiting te zoeken met de uitvoering van de decentralisaties op het gebied van WMO, Participatiewet en Jeugdwet. En dat is in belang van ouders, kinderen en de gemeente als lokale overheid.

Schoolbesturen bespreken momenteel hun plannen intern met hun Raden van Toezicht en met de geledingen binnen hun scholen (o.a. de Medezeggenschapsraad).

Om de onderlinge samenwerking meer gestalte te geven willen de schoolbesturen komen tot een intentieverklaring waarbij ze ook de gemeente i.c. het college willen betrekken.

De intentie is om te komen tot een onderzoek om na te gaan of de ambities van de schoolbesturen haalbaar zijn en of er een passend huisvesting daarbij mogelijk is. Duidelijk is geworden dat de huisvesting een belangrijke variabele is bij het welslagen van de plannen van de schoolbesturen. Een onderzoek naar de haalbaarheid van de eerder genoemde scenario's is daarbij noodzakelijk.

Uiteraard zijn schoolbesturen zich er van bewust dat het college gebonden is aan de door de raad vastgestelde verordening “onderwijshuisvesting” en de budgettaire ruimte binnen de gemeentebegroting. In dat kader heeft de gemeente Almelo geen wettelijke verantwoordelijkheid voor het huisvesten van Zône (voormalige AOC). Dit bestuur is daar autonoom in.

Het onderzoek zal zich onder andere richten op de onderwijskundige ontwikkelingen binnen het VMBO maar ook de wijze waarop de gemeente in de toekomst wil omgaan met de haar toebedeelde rol bij de onderwijshuisvesting. Op welke wijze kunnen de gemeentelijke doelstellingen en die van het onderwijs elkaar beïnvloeden tot een gezamenlijke meerwaarde. Daarnaast zal aansluiting gezocht gaan worden met het bedrijfsleven en met MBO-instellingen (ROC's) om te komen tot passende doorstroommogelijkheden naar werk.

Doordecentralisatie (scenario 3) zal als onderdeel van de intentieverklaring worden opgenomen om hier een kort onderzoek (Quick-scan) op haalbaarheid naar te doen.

Beoogd effect

Komen tot een (eind)conclusie of vervolgstappen richting de ambities van de schoolbesturen in relatie met de gemeente haalbaar zijn.

Argumenten voor

1.1 Inhoudelijke samenwerking is altijd goed.

Het VMBO-onderwijs heeft een nieuwe impuls nodig. De minister stuurt dit aan via o.a. het opstellen van nieuwe uitstroomprofielen. De bekostiging van het VMBO-onderwijs wordt vereenvoudigd waarbij schoolbesturen voorzien dat zij minder middelen gaan krijgen. Een aantal uitstroomprofielen zou daardoor kunnen verdwijnen en dat is slecht voor leerlingen. En ook slecht voor de gemeente Almelo die graag wil zien dat zo veel mogelijk jonge mensen een juiste opleiding kunnen kiezen binnen haar gemeentegrenzen.

Onderlinge samenwerking met goede afspraken kan inspelen op deze ontwikkelingen. De doelgroep VMBO-leerlingen verdient het om een passend onderwijs te kunnen kiezen dat aansluit bij “de praktijk” en dat aansluiting geeft op vervolg-onderwijs bij bijv. een ROC. Deze ambitie hebben de schoolbesturen uitgesproken. Tot slot zal de samenwerking zich richten op het bedrijfsleven en de aansluiting met de arbeidsmarkt.

2.1 De intentieverklaring geeft richting aan een haalbaarheidsonderzoek.

De intentieverklaring is de onderlegger voor een verder haalbaarheidsonderzoek. Schoolbesturen hechten eraan om dit via een intentieverklaring wat meer vorm en inhoud te geven.

Dit onderzoek zal zich enerzijds richten op de haalbaarheid van de onderlinge samenwerking tussen de vier scholen voor VMBO onderling en anderzijds op de inhoudelijke samenwerking met de gemeente Almelo. Anderzijds zal het onderzoek uitsluitsel moeten geven op de haalbaarheid van de drie genoemde scenario's over de onderwijshuisvesting.

Door het ondertekenen van de intentieverklaring geeft het college ook een bestuurlijke opdracht aan de ambtelijke organisatie om te participeren in een haalbaarheidsonderzoek.

3.1 De wethouder kan ondertekenen vanuit zijn rol als bestuurlijk betrokkene.

De burgemeester kan de wethouder onderwijs machtigen om de intentieverklaring te ondertekenen. De wethouder is de gesprekspartner in het vervolg van het haalbaarheidsonderzoek en kan het college op gezette tijden informeren over het verloop van het onderzoek. De intentieverklaring is wel een mooie promotie voor de rol van zowel de schoolbesturen als de gemeente i.c. het college bij de toekomst van het VMBO-onderwijs in Almelo.

4.1 De raad wordt in een vroeg stadium betrokken en meegenomen in dit proces.

De raadsbrief geeft de raad inzicht in de plannen en in de vervolgstappen. Vervolgstappen waar de raad in de toekomst mogelijk een rol in zal gaan spelen.

Kanttekeningen

1.1 De inhoudelijke verwachtingen kunnen te hoog gespannen zijn.

Het onderzoek moet namelijk leiden tot een gezamenlijk actieplan waar alle schoolbesturen achter moeten staan. Dat geldt zowel onderwijskundig als financieel. Daarnaast moet de financiële onderbouwing van de drie genoemde scenario's haalbaar zijn.

2.1 Een haalbaarheidsonderzoek kan ook gedaan worden zonder een intentieverklaring.

Schoolbesturen mogen de gemeente aanspreken als lokale overheid, verantwoordelijk voor o.a. huisvesting, jeugd-, werkgelegenheids- en WMO-beleid.

4.1 De verwachtingen voor de centrale (campus)huisvesting zijn hoog gespannen.

Kritische variabele is de medewerking van de gemeente voor de bijdragen aan de (her) huisvesting van de VMBO-scholen. Dit moet wél passen binnen de verordening onderwijshuisvesting en binnen de financiële kaders van de gemeente.

Alternatieven

De gemeente kan afzien van het mede-ondertekenen van de intentieverklaring. De samenwerking met de schoolbesturen en participatie in het traject zijn dan meer vrijblijvend. Hierdoor kan de kwaliteit van het proces en het eindproduct te lijden hebben.

Kosten, opbrengsten, dekking en preventief toezicht

Ambtelijke inzet wordt gedekt vanuit de beschikbare beleidsadviescapaciteit.

Uitvoering

1. Ondertekening van de intentieverklaring op 11 februari 2019.
2. Onderzoek in opdracht van de schoolbesturen start in maart 2019.

Bijlagen

1. Startdocument Duurzaam VMBO (INT 66007)
2. Intentieverklaring (INT 66005)
3. Raadsbrief (Raad 5254)

Procesinformatie

Intern overleg

Er heeft afstemming plaatsgevonden met de teammanager Advies.

Afstemming met portefeuillehouder

Portefeuillehouder is akkoord.

Directie-advies

n.v.t.

B&W voorstel standaard

Communicatie over het besluit

1. Via de raadsbrief
2. Via plaatsing van dit besluit in openbaar iBabs (na het aflopen van het embargo)